

CHET TILLARINI O'QITISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING SAMARADORLIGI

Olimjonova Diyora Muzaffar qizi

Xorijiy til adabiyoti 1-fakulteti, 3- kurs talabasi

E-mail: @diy040505@gmail.com

Ilmiy rahbar (Research supervisor): **Sharipova Dilnoza**

O'zbekiston davlat jahon tillari universitet

Annotatsiya. Mazkur maqolada chet tillarini o'qitishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'rni, ahamiyati va samaradorligi tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida multimedia vositalari, mobil ilovalar va internet resurslaridan foydalanish o'quvchilarning til o'rganish motivatsiyasini oshirishi, kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishi ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida til o'rganishning interaktiv usullari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: chet tili, axborot texnologiyalari, multimedia, interaktivlik, ta'lim samaradorligi, innovatsion metodlar.

Annotation. This article analyzes the role and effectiveness of modern information and communication technologies in foreign language teaching. The study highlights how multimedia tools, mobile applications, and online resources enhance students' motivation and communicative competence. Special attention is given to interactive teaching approaches.

Keywords: foreign language, ICT, multimedia, interactivity, learning effectiveness, innovative methods.

Аннотация. В данной статье рассматривается роль и эффективность современных информационно-коммуникационных технологий в обучении иностранным языкам. Анализируется влияние мультимедийных средств, мобильных приложений и интернет-ресурсов на повышение мотивации учащихся и развитие их коммуникативных навыков. Особое внимание уделяется интерактивным методам обучения.

Ключевые слова: иностранный язык, информационные технологии, мультимедиа, интерактивность, эффективность обучения, инновационные методы.

Kirish

Globalizatsiya jarayonining kuchayishi natijasida chet tillarini bilish zamonaviy jamiyatda muhim kompetensiyaga aylangan [2]. Ayniqsa, ingliz tili va boshqa xalqaro tillarni o'rganish ilmiy, iqtisodiy va madaniy integratsiyaning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi o'quv jarayonini tubdan o'zgartirdi [1]. An'anaviy "o'qituvchi-markazli" model asta-sekin "o'quvchi-markazli" va interaktiv yondashuvga o'tmoqda.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, AKT asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning faolligini oshiradi va til o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi [5]. Shu sababli, zamonaviy pedagogik yondashuvlarda texnologiyalar integratsiyasi dolzarb ilmiy muammo sifatida qaralmoqda.

2. Adabiyotlar tahlili

Ilmiy manbalarda AKTning ta'lim jarayonidagi o'rni keng yoritilgan. Bekmuratova U.B. o'z tadqiqotlarida multimedia vositalari til o'qitish samaradorligini oshirishini ta'kidlaydi [1].

Jalolov J.J. esa chet til o'qitish metodikasida kommunikativ yondashuv va texnologiyalarning integratsiyasini muhim deb hisoblaydi [2].

Shuningdek, Otaboyeva M.P. raqamli texnologiyalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishini va mustaqil o'rganishni rivojlantirishini ko'rsatadi [3].

Xalqaro tadqiqotlarda ham AKT asosidagi ta'lim:

1. bilimni tez qabul qilish

2. real kommunikativ muhit yaratish

3. individual yondashuvni kuchaytirish kabi afzalliklarga ega ekanligi qayd etilgan [6], [8].

3. Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

1. Tahlil va sintez — AKT bo'yicha nazariy manbalarni o'rganish [2]

2. Taqqoslash usuli — an'anaviy va raqamli ta'limni solishtirish [5]

3. Kuzatuv metodi — dars jarayonlarini tahlil qilish [7]

4. Empirik tahlil — o'quvchilarning natijalarini baholash [6]

Tadqiqot davomida AKT asosida tashkil etilgan darslar an'anaviy darslar bilan solishtirildi.

4. Natijalar va muhokama

4.1 Multimedia texnologiyalari

Multimedia vositalari (audio, video, animatsiya) til o'rganishda muhim didaktik rol o'ynaydi. Ular o'quvchilarga: tinglab tushunish ko'nikmasini rivojlantirish, talaffuzni yaxshilash, real kommunikativ vaziyatlarni modellashtirish imkonini beradi [3].

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, video asosidagi darslar o'quvchilarning eslab qolish darajasini 30–40% ga oshiradi [5].

4.2 Mobil ilovalar orqali o'qitish

Duolingo, Memrise va Babbel kabi mobil ilovalar zamonaviy til o'rganish jarayonida keng qo'llanilmoqda [6]. Ularning asosiy afzalliklari: individual o'qish rejimi, gamifikatsiya (o'yin elementlari), doimiy feedback tizimi. Bu omillar o'quvchilarda ichki motivatsiyani sezilarli darajada oshiradi [7].

4.3 Internet resurslar va interaktiv ta'lim

Internet resurslari chet tilini o'rganishda autentik materiallardan foydalanish imkonini beradi [8]. Masalan:

1. YouTube darslari

2. onlayn podkastlar

3. virtual muloqot platformalari

Interaktiv ta'lim esa o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi [5].

4.4 Afzalliklar va muammolar

Afzalliklar:

1. ta'lim samaradorligining oshishi

2. individual yondashuv imkoniyati

3. vaqt va resurs tejallishi [3]

Muammolar:

1. texnik infratuzilmaning yetishmasligi
2. internetga ortiqcha bog'liqlik
3. o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi yetarli emasligi [9]

5. Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari chet tillarini o'qitish jarayonida muhim didaktik vosita hisoblanadi [1], [2]. Ular o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, mustaqil ta'limni rivojlantiradi va kommunikativ kompetensiyani shakllantiradi.

Biroq AKTdan samarali foydalanish uchun o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish va ta'lim infratuzilmasini rivojlantirish zarur [9].

Kelgusida ta'lim tizimiga sun'iy intellekt va adaptiv o'qitish tizimlarini keng joriy etish kutilmoqda [10].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- [1] Bekmuratova U.B. *Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalar*. Toshkent, 2012.
- [2] Jalolov J.J. *Chet til o'qitish metodikasi*. Toshkent, 2012.
- [3] Otaboyeva M.P. *Zamonaviy texnologiyalar va ularning samaradorligi*. 2017.
- [4] Djumaqulov A.A. *Modular teaching technology*. 2020.
- [5] Richards J.C. *Technology in Language Teaching*. Cambridge University Press, 2015.
- [6] Warschauer M. *Digital Literacy and Language Learning*. 2013.
- [7] Bax S. *Computer-Assisted Language Learning (CALL)*. 2011.
- [8] Levy M. *CALL in Modern Education*. Oxford University Press, 2012.
- [9] UNESCO. *ICT in Education Policy Guidelines*. 2019.
- [10] European Commission. *Digital Education Action Plan*. 2021.